

Obrana ostrova Rodos pred Turkami II.

Libor Rösner

26. júla 2019 ✚ *História*

Pevnosť sv. Mikuláša

Bojovalo sa samozrejme na všetkých úsekoch, pričom najlútejší boj sa viedol o už zmieňovanú pevnosť sv. Mikuláša, o dobytie ktorej sa usiloval paša Misac stoj čo stoj. Dňa 9. júna, po systematickej desaťdňovej kanonáde, ktorá mala jednak spôsobiť čo najväčšie škody na opevnení, jednak psychicky rozložiť obrancov, zavelil k vyloďovaciemu útoku, na ktorý použil špeciálne upravené galéry bez sťažňov, zato však s posilnenými bokmi a ľahkými delami. Privítala ju skazonosná salva z diel, ktorá väčšinu galér poškodila a jednu dokonca potopila. Navzdory tomu sa však Turci dostali na breh, kde ich čakal pre zmenu dážd šípov z lukov a kuší a guliek z arkebúz. Kto z Turkov prežil aj túto ničivú salvu, narazil na zjednotené šíky obrancov pevnosti, ktorí dokonali dielo tureckej skazy. Viac ako sedemsto útočníkov zaplatilo životom tento jeden útok na údajne zdecimovaných „džaurov.“

Po troch dňoch relatívneho kludu začalo 13. júna sústredené ostreľovanie pevnosti nanovo. Trvalo štyri dni a noci. Medzitým zhotovili Turci dlhý pontónový most, ktorým zamýšľali prepojiť breh pri kaplnke sv. Antonona s úzkym mólom spájajúcim pevnosť s mestskou fortifikáciou. Pod plášťom noci nastúpili na pontón v šesťstupoch elitné jednotky janičiarov a pomocou galér začali tureckí inžinieri manévrovať vytvoreným pontónom tak, aby jeho koniec prirazil k brehu móla a janičiari mohli zaútočiť. Schyľovalo sa k rozhodujúcemu boju o hlavný pilier rodoskej fortifikácie.

Zdroj: commons.wikimedia.org

Zložité manévrovanie pontónom zabralo Turkom viac času než čakali, takže skončilo až pred úsvitom. To už ale na pontón mierili delá obrancov tak z pevnosti ako aj z mestských hradieb a spôsobili kartáčovou strelbou strašné straty v radoch janičiarov. Obrancovia tiež poslali k pontónu drobné plavidlá naplnené strelným prachom, ktoré potom ako vybuchli, zapálili pontón vrátane niekoľkých plavidiel. Stovkám „poturčencov“ sa však podarilo dostať na breh a tam ich čakal pri úsvite boj s tvárou v tvár s rádovými rytiermi, nad ktorými mali navzdory stratám na pontóne výraznú prevahu. Preto sa otvorili brány mesta a hŕstke udatných obrancov pevnosti utekali na pomoc rytieri hájaci až dovedy hradby pevnosti. Sám

veľmajster rádu Pierre d'Aubuson uháňal v ich čele a vytrval na bojisku aj napriek tomu, že mu črepina tureckého granátu odstrelila kus prilby z hlavy. Útok sa podarilo odraziť. Na brehu móla či vo vlnách mora ležalo najmenej 2500 tureckých mŕtvol, medzi nimi aj význačné osobnosti, ako napr. sultánov zať Ibrahim bej či admirál Merlah bej. Straty rytierov boli podstatne nižšie.

Niekoľko ďalších dní sa Turci zotavovali z rán a viedli skôr psychologickú vojnu v podobe šírenia poplašných správ o blížiacej sa stotisícovej armáde mohamedánov a istej smrti všetkých kto nezložili zbrane. Na akékoľvek náznaky rezignácie rodoských obrancov však Pierre d'Aubuson odpovedal nekompromisným postupom, takže kohokoľvek rýchlo prešla chuť o kapitulácii čo i len uvažovať.

Boj o taliansky úsek.

Koncom mesiaca júna sa hlavným terčom tureckého záujmu stal opäť juhovýchodný úsek. Päť týždňov trvajúca nepretržitá kanonáda, pri ktorej vyslalo osmanské delostrelectvo na obliehané mesto takmer tisíc gulí, úplne zničila hradobné murivo v tejto časti opevnenia. Namiesto vysokých múrov tu boli len trosky, ktorých oprava sa stala prakticky nemožnou. Palác veľmajstra, prebudovaný kedysi dávno z byzantskej citadely a slúžiaci ako samostatná pevnosť, bol zrovnaný so zemou, rovnako ako deväť obranných veží. Posledným východiskom v núdzi sa na mieste rozbúraných hradieb stali tzv. retranchementy (provizórne vybudované valy).

Zdroj: commons.wikimedia.org

Do rozvalín talianskeho úseku vyslal paša Misac bašibozukov – nepravidelné jednotky zložené z podrobených Čerkezov a Albáncov, preslávených svojou krutosťou. Mali za úlohu unaviť obrancov a poslúžiť svojimi mŕtvolami ako výplň suchých priekop, vďaka čomu potom mohli po ich telách do mesta prenikať janičiari. Tento prekvapivý manéver slávil spočiatku úspech, Turci ovládli podstatnú časť talianskeho úseku a na Talianskej veži bola dokonca vztýčená prorokova zástava. Osud Rodosu aj celého rádu visel na vlásku, ktorého pevnosť udržovala paľba arkebuzníkov z retranchementu vytvoreného v tle talianskeho úseku a po stranách – z neobsadenej časti úseku talianskeho a susedného provensálskeho. Sám Pierre d'Aubuson sa v čele záložných jednotiek vrhli proti janičiarskej pechote. Za nimi viali posvätné rádové zástavy s Pannou Máriou a sv. Jánom Krstiteľom. Išlo o všetko. Veľmajster išiel svojim podriadeným príkladom a rozsieval smrť na všetky strany. Čoskoro však sám klesol po zásahu janičiarskou kopijou do hrude (išlo našťastie len o zranenie). Podobná situácia často rozhoduje o výsledku bitky – buď sa vojsko, ktoré stratí veliteľa, zrúti, alebo ho to vybičuje k ešte väčšiemu úsiliu. V júli roku 1480 sa stalo to druhé.

Vodcov pád z koňa úplne zmenil situáciu na bojisku. Na smrť vyčerpaní rytieri ako by pri pohľade na klesajúceho veľmajstra náhle získali nové, dosiaľ netušené sily. Pohrdajúc smrťou sa s neobyčajnou vervou vrhli na tristo členný oddiel janičiarov, ktorí už prenikli do Židovskej štvrte. V následnej krvavej bitke neprežil z elitnej tureckej jednotky ani jeden. Ďalší janičiari sa drali za svojimi druhmi, ale pri pohľade na pogrom, ktorému boli vystavené prvé šíky, sa začali otáčať a utekať. V trhlinách sa však zrážali s prichádzajúcimi jednotkami a následný zmätok v ich radoch využili rytieri k ďalšiemu útoku, ktorým

Turkov vytlačili z mesta von. Opätovne ovládli už stratenú Taliansku vežu a dali sa do prenasledovania nepriateľa až do ich tábora rozprestierajúceho sa pri hore sv. Štefana. Aj v ňom napáchali nepriateľovi značné škody a ukoristili niekoľko štandard, ktoré s veľkou slávou odniesli do mesta.

Victoria

Len pri poslednom útoku prišiel paša Misac asi o 3000 mužov, pričom za celú dobu obliehania takmer o polovicu. Rozhodol sa preto od obliehania upustiť a z Rodosu odplávať. Keď 18. augusta, po 89 dňoch obliehania zdvihli Turci konečne kotvy, zanechali tu okrem svojich padlých aj tisíce lán pre očakávaných otrokov a tiež 8000 pritesaných kolov, určených pre tých, ktorí sa im odvážili vzdorovať.

Víťazstvo johanitov na Rodose slávila celá Európa. Najmä keď sa zároveň so správou o heroickom boji rytierov sv. Jána, prichádzali správy o masakre zajatých kresťanov v talianskom Otrante. Pierre d'Aubusson bol oslavovaný ako „štit kresťanstva“ a za veľké zásluhy mu pápež Inocenc VIII. o pár rokov neskôr kardinálsky klobúk. Rád sa tešil obrovskej popularite a prijal v tej dobe mnoho novicov.

Paša Misac s návratom domov múdro počkal. Od zlosti nepríčetný Mehmed II. ho potom, ako sa dozvedel o nezdare na Rodose, odsúdil na smrť. Keď po pár dňoch vychladol, zmenil svoje rozhodnutie len na vyhnanstvo v Gallipoli. Už na jar roku 1481 si sultán vymyslel, že sa celej záležitosti ujme sám a vyrazil cez Malú Áziu na juh, aby potom jediným úderom z mora sídlo johanitov vyvrátil z koreňov. Nemal by s tým najmenší problém, pretože sa trojmesačná prítomnosť pašu Misaca na ostrovoch podpísala, opevnenie mesta bolo v žalostnom stave, k čomu prispelo aj zemetrasenie na konci roku 1480. Zásah zhora však jeho snahy zhatil a 3. mája 1481 sa veľký sultán ocitol pred Božím súdom. Jeho nástupca Bajezid II. zameral svoju pozornosť skôr na Balkán, čím umožnil rádu, aby si vydýchol a nabral nové sily. O štyri desaťročia neskôr sa rádoví bratia mali stretnúť s rovnakým nepriateľom, tentokrát však päťnásobne početnejším, na tom istom mieste.

I. časť: <http://christianitas.sk/obrana-ostrova-rodos-pred-turkami-i/>

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/obrana-ostrova-rodos-pred-turkami-ii/>